

управління, простота та неформальність у плануванні та контролі, мале використання фінансових ресурсів і висока оборотність капіталу, спрощення систем збуту);

2) інституції (відкритість доступу та легкість входу в цю підприємницьку сферу);

3) соціальна економіка (забезпечення соціальної стабільності, насичення ринку праці та створення нових можливостей працевлаштування).

4) соціальна психологія (подолання відчуження засобів виробництва і кінцевих результатів виробничої діяльності, уніфікація мотивації праці, власності підприємства і безпосереднього управління).

Тоді як, серед недоліків доречно виокремити такі:

- хронічна нестача фінансових ресурсів, пов'язана з низькою часткою власного капіталу та необхідністю залучення позикових коштів;

- обмежені масштаби використовуваних засобів виробництва, особливо в порівнянні з великими підприємствами, недостатня забезпеченість технічним оснащенням і сировиною;

- висока чутливість до коливань економічної та політичної ситуації та дуже залежна від систем підтримки малого бізнесу;

- висока залежність від окремих великих клієнтів;

- сегментація частки ринку слабка, а позиція недостатньо сильна;

- високий ризик і схильність до банкрутства.

Підвищення престижу і ролі малого бізнесу у вирішенні економічних і соціальних проблем сприятиме залученню населення до підприємницької діяльності. При цьому, вважаємо, що значною підтримкою для малого бізнесу слід вважати такі ініціативи:

- надання торгових місць, в тому числі ярмаркових площадок для збуту готової сільськогосподарської продукції та бджолопродуктів;

- здійснення комунікацій та інформаційно-роз'яснювальних заходів, в тому числі, які стосуються змін у податковому законодавстві;

- розширення можливостей для малого бізнесу в дії;

- полегшення відкриття та закриття малих форм підприємництва;

- надання консультаційної допомоги в пошуку ринків збуту для місцевих виробників;

- ініціювання рекламної кампанії «Кропивницький – туристичний магніт».

У підсумку, це все сприятиме диверсифікації економічної діяльності в територіальній громаді та створенню нових супутніх підприємств, в тому числі інноваційно-орієнтованих, що є вкрай важливим.

Андрощук І.О., доц., канд. екон. наук.

Олійник О.М., здобувач вищої освіти, група ПА-22М.

Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький, Україна

ПРИНЦИПИ РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стратегічне планування діяльності є важливим етапом у розвитку громад. Від початку реформування місцевого самоврядування територіальні організації отримали відповідні повноваження та ресурси.

Термін «стратегія» означає основний шлях, практичні кроки, які необхідно виконати для втілення ідеї чи теорії в життя. Якщо мова йде про стратегію розвитку територіальної громади, то ми чітко розуміємо визначену мету та цілі, які необхідно досягнути, а також засоби, які допоможуть в їх досягненні. Процес стратегічного планування в територіальній громаді регулюється та виконується згідно з наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265 «Про затвердження Методичних рекомендацій

щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад» [1].

При формуванні стратегії розвитку територіальної громади необхідно враховувати зовнішні та внутрішні умови, наявність ресурсів і можливостей та ризики, які мають бути обов'язково передбачено. Стратегія розвитку повинна бути спрямована, в першу чергу, на підвищення конкурентоспроможності та сприятливого інвестиційного клімату.

Кінцевим результатом такого комплексного підходу до формування стратегії є документ стратегії розвитку. Він є основою в процесі прийнятті різного роду рішень як для органу місцевого самоврядування, так і для партнерів підприємців та самої громади.

Враховуючи цю особливість, стратегію розвитку територіальної громади необхідно розглядати як довгостроковий план, в якому повинні відображатися як загальний напрям діяльності місцевої влади, її партнерів (громадські організації, жителі громади), так і конкретні методи та способи його реалізації. За допомогою стратегії розвитку в громаді можуть обґрунтовуватись рішення різного характеру, а саме: методичного, фінансового та організаційного [2].

Успішний процес розробки та реалізації стратегії розвитку громади повинен здійснюватися з дотриманням ряду основних принципів, які представлені на рис. 1.

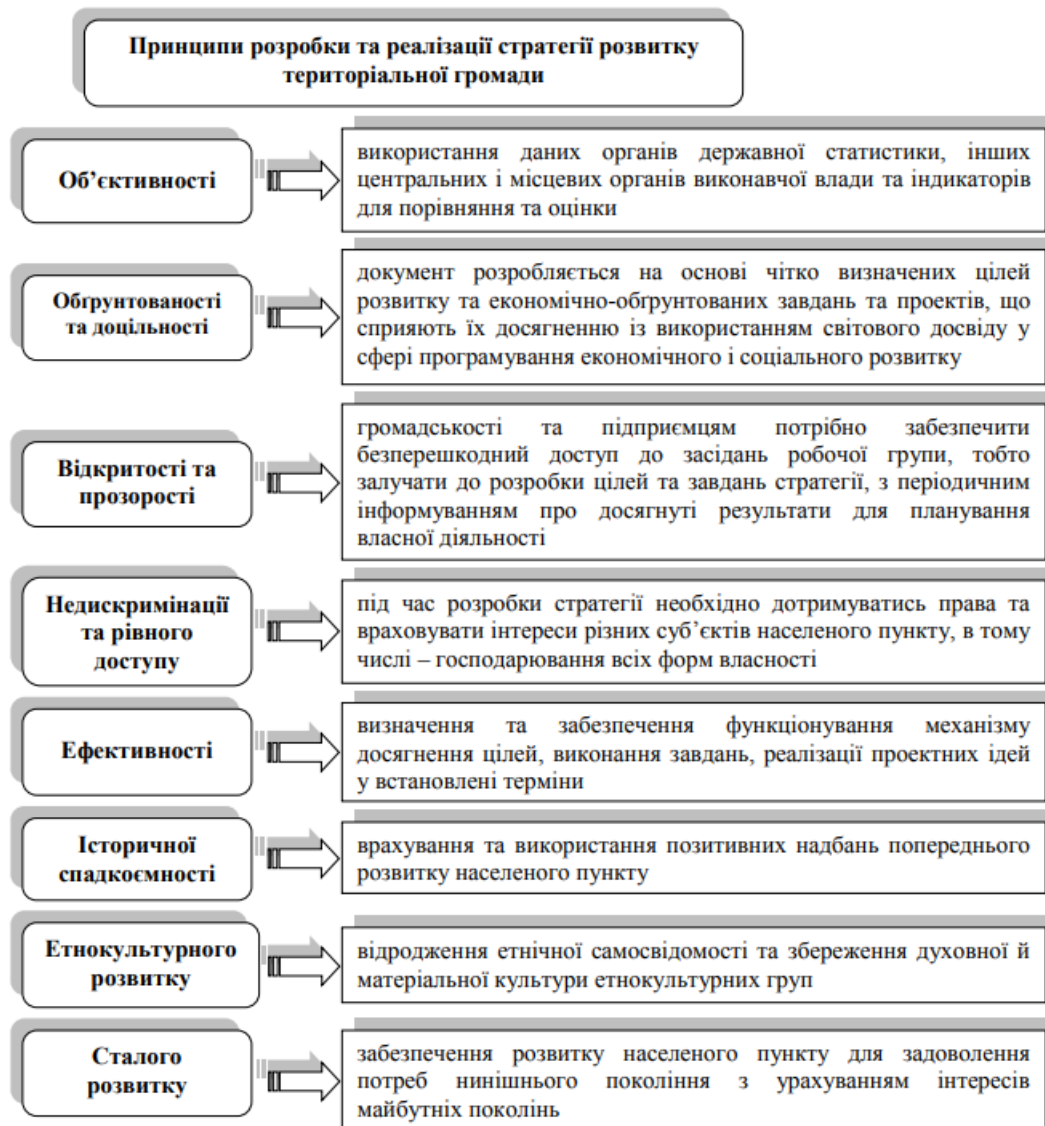

Рис. 1 Принципи розробки та реалізації стратегії розвитку громади

Для органу місцевого самоврядування, зокрема для громади стратегія розвитку являється найважливішим документом [3]. Враховуючи окремі неузгодженості в нормативно-правовій базі та відсутність практичного досвіду стратегічного планування та управління в ТГ значну роль у підготовці стратегій розвитку громади мають напрацювання й експертна підтримка з боку програм/проектів міжнародної технічної допомоги щодо стратегічного планування на локальному рівні. Завдяки саме такій підтримці було розроблено більшість стратегій розвитку ТГ.

Література

1. Наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад» URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FN075720>

2. Архипенко І.М. Стратегічне управління розвитком об'єднаних територіальних громад. Публічне адміністрування: теорія та практика. Вип. 2 (22). 2019. С. 1-10. URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2019-02\(22\)/21.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2019-02(22)/21.pdf).

3. Терент'єва О. Розробляємо стратегію розвитку освіти в територіальній громаді: Порадник для голів та управлінців освітою територіальних громад / За заг. ред. Протасової Н., Полторак В., Жабенко Л., Пуцовой А. К.: Швейцарськоукраїнський проєкт DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти», 2021. 64 с

Бабак О.О.

здобувач гр. МЕ-22М

Горпинченко О.В.

канд. екон. наук., доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Найпоширенішим видом діяльності комерційних банків є надання кредитів, що дає їм можливість отримувати основний дохід. Проте, судячи із загальної тенденції сучасного розвитку вітчизняного банківського кредитного бізнесу, роль банківського кредиту в забезпеченні додатковими фінансовими ресурсами виробничої сфери помітно послабилася. Тому одним із головних завдань банківських установ є правильний розвиток кредитної діяльності.

Кредитна діяльність повинна охоплювати найважливіші елементи та принципи організації банківської кредитної роботи та визначати пріоритетні напрями кредитування. Говорячи сучасною мовою, кредитна діяльність банку є частиною банківської філософії, яка визначає внутрішньобанківські процедури надання кредиту, документообігу, моніторингу кредитного портфеля, обробки проблемних кредитів та управління кредитними ризиками.

У цьому контексті основною метою кредитної діяльності є досягнення комерційного зростання шляхом зміцнення та підвищення надійності кредитного портфеля банку. Отже, зазначені тенденції визначають шляхи вдосконалення банківської кредитної діяльності, що сприятиме активізації кредитування реального сектору економіки та економічному розвитку банківської системи.

В даному контексті доцільно виокремити ключові проблеми, пов'язані з управлінням кредитною діяльністю банківських установ. Вважаємо за доцільне, застосувати Pareto – аналіз, принцип розробки якого полягає в тому, що 80% проблем виникає з 20% причин. Результати аналізу подаємо у вигляді табл. 1.